

Î N C H E I E R E

14 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe municipiul Chișinău,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Fundației Filiala din Moldova a Fundației Internaționale de Binefacere „Oameni Generoși – People That Care” împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Inspectoratului Fiscal de Stat pe municipiul Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Fundația Filiala din Moldova a Fundației Internaționale de Binefacere „Oameni Generoși – People That Care”, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău și emisă o nouă hotărâre cu privire la admiterea acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 09 iunie 2014, Fundația Filiala din Moldova a Fundației Internaționale de Binefacere „Oameni Generoși – People That Care” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 26 februarie 2014, Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău a emis actul nr. 1-657691 din 26 februarie 2014 pe marginea pretensei încălcări fiscale, comise de către Fundația Filiala din Moldova a Fundației Internaționale de Binefacere „Oameni Generoși - People That Care”.

Menționează că, prin actul enunțat, organul fiscal a incriminat fundației încălcarea fiscală sub formă de încălcarea obligațiilor prevăzute de art. 8 alin.(2) lit. c) din Codul fiscal și cap. II, pct. 8 lit. a) din Anexa nr. 5 la Hotărârea Guvernului RM nr. 474 din 28 aprilie 1998 cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar.

Susține că, nu este de acord cu concluziile expuse în actul Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 1-657691 din 26 februarie 2014, deoarece acestea se află într-o contradicție evidentă cu prevederile legislației fiscale în vigoare.

Afirmă că, fundația nu întrunește calitățile unui contribuabil ce urmează să achite impozitul pe venit, fapt ce rezultă din prevederile art. 52 alin. (2) din Codul fiscal.

Relevă că, întru probarea faptului corespunderii fundației cu criteriile descrise în articolul menționat, reclamanta a anexat actul de constituire al filialei fundației, certificatul de înregistrare și extrasul din Registrul de Stat al organizațiilor comerciale.

Mai relevă că, este absolut evident că, prin încercarea de a atrage fundația la răspundere fiscală pentru comiterea pretensei încălcări fiscale, funcționarii fiscali greșit au interpretat prevederile legislației fiscale, rupând anumite prevederi din contextul întreg al acesteia.

Invocă că, făcând trimitere în actul Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 1 - 657691 din 26 februarie 2014 la Lista genurilor de activitate al căror specific permite efectuarea decontărilor bănești în numerar fără aplicarea mașinilor de casă și control, aprobată ca anexă la Regulamentul cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control pentru efectuarea decontărilor în numerar, ultimul a neglijat alte prevederi ale Regulamentului nominalizat, care expres determină cercul persoanelor obligate să folosească mașinile de casă. Organizațiile necomerciale, inclusiv cele filantropice, nu cad sub incidența acestui Regulament.

Menționează că, din prevederile pct. 4 din Regulamentul cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control pentru efectuarea decontărilor în numerar rezultă clar și corect că, fundațiile filantropice nu corespund criteriilor menționate, căci, conform pct. 3 din Regulament, utilizatorul mașinilor de casă este contribuabil, iar conform art. 52 alin. (2) din Codul fiscal, organizațiile necomerciale, care corespund criteriilor enumerate, nu sunt subiecți de impunere cu impozitul pe venit; consumatorul (cumpărător, client, beneficiar) este orice persoană care comandă, procură sau folosește bunuri, lucrări sau servicii, pe când colaboratorul fiscal care s-a prezentat la fundație ca fiind o persoană care donează bani în scopuri filantropice, dar și orice altă persoană care ar putut fi în locul său, prin donarea de mijloace financiare, nu comandă, nu folosește bunuri, lucrări sau servicii.

Susține că, aplicarea inadecvată a legislației fiscale de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău rezultă și din prevederile Codului fiscal privind administrarea fiscală.

Afirmă că, funcționarii fiscali, verificând respectarea legislației fiscale prin provocarea unei situații înscenate, singuri au depășit cadrul juridic existent, deoarece art. 9 din Codul fiscal le limitează activitatea la colectarea deplină și la termen a impozitelor și taxelor, dar nu și la efectuarea controlului la organizațiile necomerciale, care nu sunt contribuabili în sensul legislației fiscale. Faptul dat se confirmă elocvent și prin prevederile art. 129 pct. 11) și 12) din Codul fiscal.

Invocă că, Filiala din Moldova a Fundației Internaționale de Binefacere „Oameni Generoși - People That Care” nu este ținută să achite impozitul pe venit și nu este obligată să aplice mașinile de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar, circumstanțe ce manifesta lipsa obligației fiscale, altei obligații prevăzute de legislație fiscală și a însuși faptului încălcării fiscale.

Mai invocă că, în temeiul prevederilor art. art. 231 – 234, 240 și 249 din Codul fiscal, a solicitat prin dezacordul la actul contestat luarea deciziei privind constatarea lipsei încălcării fiscale încriminate, clasarea cazului și anularea actului pârâtului nr. 1-657691 din 26 februarie 2014, însă toate argumentele enumerate au fost ignorate, funcționarul fiscal, la prezentarea reprezentanților fundației pentru examinarea cazului dat, i-a înmînat decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 379/3/12 din 20 martie 2014 asupra cazului de încălcare a legislației, nefiind, totodată, în stare să explice legalitatea acțiunilor anterioare efectuate.

Menționează că, prin decizia în cauză s-a reiterat poziția pârâtului expusă în actul nr. 1-657691 din 26 februarie 2014.

Sustine că, întru protecția drepturilor și intereselor sale legitime, s-a adresat, în temeiul prevederilor art. art. 231 – 234, 240, 249, 268 - 269 din Codul fiscal, cu contestație la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, solicitând examinarea contestației, cu luarea deciziei privind constatarea lipsei încălcării încriminate, clasarea cazului și anularea actului pârâtului nr. 1-657691 din 26 februarie 2014 și a deciziei pârâtului nr. 379/3/12 din 20 martie 2014 asupra cazului de încălcare a legislației.

Afirmă că, examinând contestația înaintată, pârâtul a refuzat examinarea acesteia, informând-o, prin scrisoarea nr. 26/2-2-12-1127/3862 din 08 mai 2014, în mod formal, despre faptul că, contestația urma să fie depusă la Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău.

Consideră că, prin acțiunile sale, pârâtul a încălcat prevederile art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994.

Solicită anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr.3 din 20 martie 2014 asupra cazului de încălcare a legislației de către FFFIB „Oameni generoși - People That Care” și a actului Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 1-657691 din 26 februarie 2014.

La 23 septembrie 2015, în ședința de judecată, reprezentantul Fundației Filiala din Moldova a Fundației Internaționale de Binefacere „Oameni Generoși – People That Car”, Serghei Labliuc a depus cerere suplimentară, menționând că, în capitolul - Scopurile filialei din Statutul Fundației nu este prevăzut nici un obiectiv de obținere a profilului, ci invers ajutorarea materială a diferitor pătri socialmente vulnerabile și realizarea acțiunilor de utilitate publică. Totodată, capitolul IV - patrimoniul și mijloacele financiare ale filialei și, anume. pct. pct. 4.4. și 4.9. ale Statutului prevăd că, utilizarea mijloacelor financiare și patrimoniul filialei se utilizează doar în scopuri filantropice și nu pentru obținere de profit.

Consideră că, Fundația corespunde tuturor criteriilor prevăzute la art. 52 din Codul fiscal pentru scutirea de impozitul pe venit.

Relevă că, în Studiu de analiză a cadrului legislativ privind organizațiile necomerciale din Republica Moldova specialiștii din domeniul dreptului s-a expus asupra scutirii organizațiilor comerciale de impozitul pe venit.

Afirmă că, în lucrarea „Особенности организации финансового управления и бухгалтерского учета и некоммерческих организациях”, pregătit cu susținerea USAID de un savant din domeniul economiei și un auditor de înaltă calificare - A. Nederița și T. Prisacar a fost indicat că, bonurile mașinilor de casă și

control se folosesc doar pentru confirmarea și evidența prestării serviciilor și comercializării bunurilor și nu pentru certificarea donării în scopuri filantropice.

Mai afirmă că, în lucrarea „Mașina de casă și control. Relația comercială dintre consumator – stat – comerciant”, pregătită de către specialistul în domeniul contabilității și finanțelor, Igor Goreacii a fost indicat că, mașinile de casă și control cu memorie fiscală urmează a fi folosite la desfășurarea activității comerciale și de prestare a serviciilor și nu în scopul evidenței donațiilor filantropice.

Solicită anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr.3 din 20 martie 2014 asupra cazului de încălcare a legislației de către FFFIB „Oameni generoși - People That Care” și a actului Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 1-657691 din 26 februarie 2014.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 13 octombrie 2015 acțiunea a fost respinsă ca nefondată.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, actul Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 1-657691 din 26 februarie 2014 nu constituie obiect al acțiunii în contenciosul administrativ, fiind în esență un act pregătitor, care a stat la baza emiterii deciziei contestate de către reclamantă.

De asemenea, prima instanță a mai reținut că, pârâtul, prin argumentele și probele anexate la materialele cauzei, a demonstrat legalitatea deciziei nr. 3 din 20 martie 2014 asupra cazului de încălcare a legislației de către FFFIB „Oameni generoși - People That Care”, iar reclamanta nu a invocat în susținerea poziției sale careva probe pertinente, concludente și utile, care în ansamblul lor ar demonstra necesitatea anulării deciziei contestate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016 a fost admis apelul declarat de către Fundația Filiala din Moldova a Fundației Internaționale de Binefacere „Oameni Generoși – People That Care”, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă și au fost anulate decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 3 din 20 martie 2014 asupra cazului de încălcare a legislației de către FFFIB „Oameni generoși - People That Care” și actul Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 1-657691 din 26 februarie 2014.

Instanța de apel și-a argumentat concluzia prin faptul că, apelanta corespunde tuturor criteriilor prevăzute la art. 52 din Codul fiscal pentru scutirea de impozitul pe venit.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, mașinile de casă și control cu memorie fiscală nu trebuie să fie folosite de către organizațiile non-guvernamentale, cu excepția cazurilor când acestea prestează servicii sau înstrăinează valori materiale pentru obținere de profit, însă după cum rezultă din Statutul organizației-reclamante, aceasta nu este creată pentru desfășurarea activității economice (comerciale), dar și în realitate nu prestează servicii contra plată și nu vinde bunuri pentru obținere de profit, limitându-se strict la activitatea de binefacere fără vreun folos material.

În afară de aceasta, instanța de apel a mai reținut că, nu este confirmată concluzia primei instanțe precum că, actul Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 1-657691 din 26 februarie 2014 este un act pregătitor și nu cade sub incidența Legii contenciosului administrativ, or, acesta este producător de

efecte juridice pentru apelantă, în temeiul acestuia intimatul a emis decizia nr.379/3/12 din 20 martie 2014 asupra cazului de încălcare a legislației de către apelantă.

La data de 08 iulie 2016, Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este ilegală, deoarece instanța de apel a interpretat în mod eronat legea.

Consideră neîntemeiate și ilegale concluziile instanței de apel precum că, intimata nu obține profit și nu este obligată să dispună la încasarea mijloacelor bănești în numerar de mașină de casă și control.

Menționează că, instanța de apel, ajungând la concluziile enunțate, a încălcat flagrant prevederile art. 8 alin. (2) lit. c) și 52 alin. (7) din Codul fiscal și ale pct. 1, 4 și 8 lit. a) din Regulamentul cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control pentru efectuarea decontărilor în numerar, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 474 din 28 aprilie 1998.

Afirmă că, instanța de apel și-a întemeiat decizia în baza opiniilor doctrinare, care nu constituie izvor de drept și nu probează lipsa încălcărilor legislației fiscale de către intimată și ilegalitatea actelor contestate de către ultima.

Relevă că, doctrina, pe care se bazează instanța de apel, constituie opinii ale persoanelor terțe și nu produc efecte juridice față de părțile raportului juridic litigios, cu atât mai mult că, aceasta reprezintă doar o interpretare doctrinară a normelor de drept.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost declarat în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilit cu certitudine momentul comunicării recurentului a deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul Inspectoratului Fiscal de Stat pe municipiul Chișinău se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic